

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši "Hotel Evropa".
Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v "Narodni tiskarni" v Tavčarjevi hiši.

Furor teutonicus.

Pred nedavnim je izšla na Dunaji neka knjižica o upravi avstrijskih vseučilišč, spisana od necega Armanda Dumreicher-ja, ki je c. kr. uradnik v presidialnem biro naučnega ministerstva. V tej knjigi se bere divje, fanatično sovraštvo do vsega, kar je slovansko. Spisatelj priporoča vladi nikjer, niti na vseučiliščih niti na srednjih šolah, ne pripuščati, da bi se uvel slovanski jezik kot učni jezik. To priporoča, ker si naravnost upa trditi, da je "avstrijska država samo nemška kolonija" in samo nemška kultura more njena kultura biti. Najprej zasramuje Čehe, potem Poljake na konci pride na nas Slovence in tako-le piše: "Z zadostjenjem zaznamovamo, da vlada v tem letu (1872) nij nobene nagnjenosti kazala, dajati nekatere neodpušljive koncesije, h katerim se je v slabotnem hipu pred dvema letoma s tem bila dala posiliti, da je bila že na pol dovolila slovenska predavanja na pravo- in državoslovni fakulteti v Gradcu. Jasna zavest namenov in ciljev univerznega podučevanja naj bi takošne koncesije za vso bodočnost nemogoče storila..."

"Ako bi kdo dvomil — pravi Dumreicher dalje —, da se je v tem (zahtevanju slovenskih predavanj) kazalo samo sovraštvo do znanosti, ta naj si uzroke (motive) ogleda, katere slovenski strankarji svojim terjativam podkladajo. Pravoslovni slušatelji iz slovenskih dežel naj bi namreč zato poslušali predavanja v svojem domačem idiomu, da se za rabljenje slovenskega jezika v svojem prihodnjem praktičnem poklicu v uradu in sodnji izšolajo. S tem se torej izpovedoma hoče doseči „zavod za iz-

rejo uradnikov." — Dalje Dumreicher prosi in zdihuje, naj vlada pač nikar nič ne dovoli, naj celo „v enajsti uri iztrga“ še srednje šole iz narodnih rok, kjer so narodne. Sicer se pa vidi, da se ta pogumni c. kr. uradnik našega ministerstva, ki nam navesča boj na život in smrt, boj do noža, — sam jako boji Slovanstva, kajti primerja Slavijo „velikanskemu Samsonu“, ki trese državne stebre; na konci pravi, da „ako le še eno ped široko izgubi Nemštvo nemške učenjske sfere — izgubljena je državna ideja.“

Tedaj! Avstrijsk uradnik sme reči, da je smrtni greh, ako država svojim državljanom da dobre praktične uradnike? To tedaj najbolj kaže, da smo Slovenci „sovražniki znanosti“, če terjamo, da naj nam da država sodnikov, notarjev in advokatov, ki jezik onega naroda popolnem znajo, kateremu narodu naj pravico merijo? Torej nasproti bi bili mi „slovenski strankarji“ po Dumreicherji samo onda prijatelji znanosti, ako bi zagovarjali med slovenskim narodom le nemške uradnike. Kar se tiče poklica visoke šole, pač menda tudi Dumreicher ne bo sodil, da imajo nálog samo univerzne profesorje in književne črve, ne pa v prvi vrsti može praktične znanosti vzgajati. S tisto pravico pa sicer, s katero se v imenu znanosti, slovanščina tlači in nemščina povzdiguje, morali bi bili Nemci pred 100 leti vse svoje univerze in srednje šole pofrancositi, ker tačas oni nijso ni literature, niti dovolj izobraženega jezika imeli. Sicer je pa vse ometanje tu zastoj, ker za larfo nemške znanosti se skriva samo nemška požrešnost, — glej Elsas-Lotringen.

Poziv tega c. kr. uradnika iz naučnega ministerstva: naj se Slovanom še one srednje

šole ponemčijo, katere imajo zdaj narodne, gotovo je pisan iz srca odločujočih nemških vladalcev. Že beremo te dni v „Deutsche Ztg.“, da se bode gimnazija v Kranji s prihodnim šolskim letom ponemčila. Oni dan smo poročali iz Gorice, da se tam brezobzirno misli nemščini pot v šole nadelati — tudi italjanščini nasproti, ki ima vendar staršo literaturo. Torej nij merodajna „kultura“, temuč kakor že rečeno — edini prusizem in nemška oholost. V drugih slovenskih krajih pa imamo šolske nadzornike, ki so verni hlapeci tacega nemškega nasiljevanja.

Naše prihodnje volitve morajo biti protest narodov proti temu postopanju. In vprašanje bode po volitvah za vse avstrijske Slované nastalo, ali bi ne bilo bolje aktivne velike politike prijeti se, da se take nevarnosti odstranijo, kakoršne našim šolam žugajo, in da se nasproti z vsemi silami skuša dobiti, kar naši narodnosti gre.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 5. maja.

Delegaciji še nijste imeli skupnih sej. Ogerska delegacija je svoje delo že dovršila in zdatno znižala terjatve vojnege ministerstva. Avstrijska delegacija nij bila tako varčna, in se je kazala prepoblevna nasproti ministerskim terjativam. Privolila je povišane plače za uradnike skupnih ministerstev, dalje za vojsko skoraj pol drugi milijon več, nego ogerska delegacija. Dr. Rechbauer je sicer letos delal opozicijo, pa nij stavil nobenega predloga, ampak se samo zdržal glasovanja.

Tirolski Italijani, ki so se do zdaj po večini držali pasivne opozicije, so zdaj sklenili, udeležiti se direktnih volitev in

Listek.

Dunajska svetovna razstava.

(Izvirno poročilo „Slov. Naroda.“)

Na Dunaji 1. maja.

Velika razstava, štrta svetovna razstava, se je denes na Dunaji v Praterji slovesno odprla. Dunaj se je dve leti, dve kratki leti pripravljaj na razstavo in delo se je izvršilo hitreje in polnejše nego je bilo upati. Rotunda je velikanska, kakoršne še nij bilo videti na svetu, galerije so postavljene, in blizu petina za razstavo pripravljenega blaga tudi že razstavljena.

Od razstave si misli marsikateri Dunajčan obogateti, zato se je veselijo, ali drugi, ki so na svoje svote navezani, dragoče rastoče nikakor nijso veseli. V nekaterih hotelih so stanovanja črez noč na 1. maja poskočila od 3 do 7 gl. in gosti od indot prišli so se vendar še pošiljali od hotela do hotela

predno so našli stanovanje. Zadnje dni so še fiakerji, ki se jim je plača ravno pred uravnala po njihovih željah, še več terjali in deloma po 2dnevem „striku“ tudi dobili.

Za slovesno odpiranje razstave so se zadnje tri dni karte kupovale in delile. Nakupljenih kart je bilo 50 tisoč in koliko je bilo razdeljenih med razstavnike in žurnaliste mi nij znano, samo toliko bo Vas zanimalo vedeti, da se je meni kot referentu „Slovenskega Naroda“ na Vaše pooblastilo in vlogo radovoljno vstopnica za dan odpiranja dala, dasi se marsikateremu dunajskih in drugih listov odrekla. Prašanje po s 25 gld. plačanih vstopnicah pa je bilo toliko, da so se ljudje v gruclah od 20 do 20 osob spuščali v 3. nadstopje, kjer so se vstopnice kupovale in da zadnji popoldne že kart več prodajati nijso smeli.

Da so se imenitni gosti iz Berolina, Londna itd. pripeljali, ste itak brali, ljudi je bilo tedaj dosta in že od 7. ure je vse

vrelo do Praterja péšice in vozom, kajti le do 11. ure so vstopili državljanski ljudje, nekateri so se vozili po 2 uri dolgo, predno so se iz mesta pripeljali do razstave, tako se je pazilo in gnetlo. Vreme je bilo bolj deževno kakor lepo, lilo nij ravno, pa škropilo je zmes.

Poročnik „Slov. Naroda“ je prišel že kmalu po desetih v razstavno ograjo in ker je pri takih prilikah treba tudi telesnega krepila, grem s svojim tovarišem, tudi žurnalistom v razstavno pivarno Lizing poskušat, koliko je kaj ta dan krepilo vredno. Vrček piva $\frac{1}{2}$ litra je stal 18 kr., porcijo govedine brez vsega drugega 50 kr.; jedilni listi so razen drugih navadnih jezikov tudi v ruščini ukusno tiskani.

Ob 11. uri ustavi tramvaj svojo vožnjo in $\frac{1}{2}$ 12 se pripeljejo dvorni vozovi, predi cesar in cesarica s šesterjo, za njima pruski prestolni naslednik, potem angleški, danski principi in vse veliko spremstvo. Pred razstavno

poslance poslati v državni zbor. Centralisti dobodo z njimi nove protivnike.

Volilno gibanje dela ustavovercem dosti preglavice. „N. F. P.“ opominja k slogi, ker je nevarnost postala zdaj še večja, odkar se kaže, da namerava cela opozicija stopiti v direktni državni zbor. Po ločenju deželnih zborov od državnega treba v obeh ustavoverne večine pridobiti in ohraniti si. Odsle liberalna večina v deželnih zborih ne bode porok za liberalne poslance v državni zbor. „N. F. P.“ sprevidi, da iz dežel, kjer so zdaj vladali ustavoverci (glej Štajersko), pridejo po direktnih volitvah narodni, klerikalni, fevdalni itd. poslanci. Iz tega list sklepa, da se ustavoverci med soboj ne smejo razpreti, še manj pa misliti na spremembe volilne postave, ker bi s tem razporom samo protivnike podpirali. Po volilni reformi je samo to doseženo, da se opozicija sili v državni zbor. V njem pa čaka Nemce nova borba za njihovo narodnost. (Nesramni slepar, da si upa tako bedarjstvo trdit! Kdo neki hoče Nemcem njihovo narodnost napadati?)

Ogerski državni zbor je 3. maja svojo novo sesijo začel. Vsled tega bi morala sedanja ogerska delegacija na novo izvoljena biti. Postava namreč velepa, da je vsaka delegacija samo za dobo ene sesije izvoljena. Pričakovati pa je, da državni zbor potrdi delegacijo, kakoršna je zdaj. Naš parlamentaričen aparat je res tako čuden in zmeden, da moti samega sebe v delovanju.

Vnanje države.

Odstop **italijanskega** ministerstva je zelo iznenadil vse kroge tudi v Italiji. Povod k temu je dal, kakor smo že povedali, sklep zbornice poslancev v zadevi vojaškega pristanišča v Tarentu. Mnogo Italijanov je namreč te misli, da bode Francoska, kadar se ukrepi doma, skušala zopet razširiti svoj upliv v Italiji. Zato so posebno poslanci leve, kakor Maldini, Aridi, Nikotera in poročevalec komisije admiral d' Amico poudarjali, da mora Italija svoje zelo raztegneno pobrežje zavarovati s tem da dela na primernih krajih trdnjave, da pomnoži vojsko in brodogradnjo, in da napravi za poslednje trdna pristanišča v Benetkah, Tarentu in Spezziji, kateri kraji so naj bolj pripravljeni za to. A finančni minister Sella je izrekel, da bi bilo ministerstvo sicer zadovoljno s tem, pa za sedaj ne more dovoliti več nego 6½ milijonov, kakor je to nasvetoval admiral Ribotti. Ker je pa zbornica kljub tej izjavi sprejela nasvet komisije, je ministerstvo odstopilo. Nekateri pa mislijo, da se je hotelo izogniti razpravi o cerkvenih korporacijah, ki ima priti ta teden v zbornici na vrsto. Lanza je nasvetoval kralju Pisanellija za svojega naslednika. A ta predsedništva nij

hotel sprejeti. Kralj se je na to posvetoval z Ratazzijem, Minghettijem in drugimi, a vsi so izrekli, da v sedanji zbornici nij dovolj elementov za vlado, in da je odstop ministerstva v tem trenutku neopravičen in nevaren. Zato najbrže še ostane sedanji kabinet.

Tudi na **Španjskem** je odstopil vojni minister general Acosta, naslednik mu bode poveljnik severne armade general Nouvilos, katerega nadomestuje tačas general Pierrad. Vlada je zaprla glavarje poslednje zarote, Serrana, Figuerola in druge. Serrano je bil potem izpuščen s pogojem, da gre na tuje. Odsel je na Francosko, od koder bo menda kovaril naprej. Karlisti so vsled poslednjih poraženj baje sklenili, da opuste za sedaj nadaljno bojevanje.

Nemški liberalci bodo morali zopet čakati, ker je minister Delbrück pretekli teden v državnem zboru naznanil, da zvezni svet kratko malo ne sprejme obligatoričnega civilnega zokona. Nasvet poslanca Schultejja, da državni poslanci za čas zborovanja dobivajo dijete, je bil v tretjem branji sprejet, akoravno so mu nekateri hudo nasprotovali. Nemški državni zbor je v tej zadevi menda unikum. Za sprejetje so govorili posebno bavarški poslanci, trde, da sicer pri novih volitvah gotovo zmagajo ultramontanci, ker nobeden dosedanjih poslancev ne bo hotel kandidirati.

Dopisi.

Iz Maribora 2. maja. [Izv. dop.] (Razne stvari.) Zadnjo nedeljo so imeli mestjani volilno posvetovanje, katerega se je jako malo ljudi udeležilo. Podžupan mariborski, Reuter, je naznanil svojo kandidaturo v državni zbor. Dobil pa je že protikandidata v osebi barona Maksa Rasta, deželskega poslanca. Za mariborsko okolico kandidira Seidl-strah, ker je Fric Brandstetter na gorenje Štajersko se potegnil. — Zidarji, ki mestno realko zidajo, delali so pretekli teden nemire. Mestni magistrat pa je jako ostro z njimi postopal in jim v nemškem (!) plakatu naznanil, da če se nemiri ponové, ne bodo več „domači“ (t. j. okolični) zidarji v mestu več delati smeli. Gotovo so ti nemiri obžalovanja vredni, a to sredstvo žuganja v nerazumljivem jeziku in v tej ostrosti je bilo tudi gotovo pretirano in prehudo. Bog ne daj, ko bi do tega vprašanja dejansko prišlo, ali imajo okoličani pravico, v mestu svoj kruh služiti. Ta oblika ukaza in razglasenja enakih ukazov v edinem nemškem jeziku je brez-

taktno in bi lahko drugokratu mestu veliko sitnob prizadelo. — Včeraj (1. maja) ustanovilo se je tu s slovesnostjo učiteljsko društvo sestavljeno iz selskih učiteljev mariborske okolice. Pogovori in veselice vršile so se v obeh deželskih jezikih. Oholost mestnih mariborskih učiteljev (po večini rodom slovenskih) zakrivila je to (sicer samo na sebi potrebno) razcepljenje. — Mariborski slovenski dijaki so včeraj v najlepšem redu in pri dosti prijaznem vremenu napravili majni izlet na Ptuj. — Mraz je na traji jako malo škode storil ker je rastlinstvo sploh v razvijanju zadnjih štirinajst dni zaostalo. Sicer bi škoda velika bila.

Iz Gradca 1. maja [Izv. dop.] (Inšpektor Wretschko). Moje prvo pismo v „Sl. Narodu“, št. 92., v katerem se, kar je že zdavnaj čas bil, vitežka dela junaškega prof. Wretschka na beli dan in svit postavljajo, vzbudilo je tudi pozornost inšpektorja Wretschka, kar je čisto naravno: kajti sme se to, kar se je lani in letos v mariborski gimnaziji vršilo (prva preiskava zoper prof. W. bila je lani) po pravici Wretschko - Skandal imenovati. Kdor koli se tedaj Wretschko kliče in z učiteljstvom ima opravka, mora se nehoti zanimati za ta pisma, bila ona tudi še tako žalostna, kakor so resnična. Saj je baš to, da so resnična, najžalostnejše v vsej stvari. Inšpektor Wretschko ima to posebnost, da se rad strašno naivnega dela. Tako n. pr. se je tu lani v neke kavarni, ko je bilo v „Tagesp.“ o premeščenju g. J. Šumana čitati, čez vso mero čudil in druge gg. v kavani z nekakim čudno tužnim obrazom gledal ter z glavo odkimoval: „A kako je to mogoče? Saj jaz nič o tem ne vem!“ Mož se je tako tužnega delal, tako začudenega, rekel bi zapanjenega, kakor da ga bodo zdaj zdaj solze polile od same žalosti in togote, „da se je moglo sploh kaj takega zgoditi!“ Strašno!! — Blizu njega sedeči Slovenci, ki so se po pravici čudili, spogledovali so se in so pri vsej togotnosti bili od Wretschkovega zares pomilovanja vrednega in tužnega obnašanja skoro sami do smeha ganjeni. Ona — ne vem ali prirojena ali sčasoma pribavljena — naivnost dala je inšpektorju Wretschku pero v roko, da je v „Laib. Tagbl.“ — karakteristično! — napisal nekakovo izjavo („Erklärung“) proti

palačo ima dvor svoj paviljon, kjer se lahko mudi in vstavi. Južni portal je glaven vhod, ki pelje skoz kratko stransko galerijo v rotundo. Zahodni in vzhodni portal ob koncih zahodne in vzhodne dolge galerije sta bila že od 11. ure zaprta, v rotundi je pa bilo že vse uredjeno, dostojno sprejeti avstrijskega cesarja in knežje glave.

Vsa rotunda je bila razdeljena v 22 odsekov, ki so bili zaznamovani s pismenkami, isto tako so bile vstopnice z dotičnimi pismenkami zaznamovane, tako je vsak obiskovalec imel stati ali sedeti v svojem odseku, kamor so ga gospodje ceremonierji z belimi palicami djali, tako da nij bilo zmešnjave. Sredina je bila za denes s trato, z zelenjem in rožami okinčana, vodometa je nadomestovala visoka šibka palma, kajti fontena iz Pariza, ki je za sredino namenjena, še nij došla. Okolo zelenega basena je bil prostor za dvorni obhod. Zadaj okolo in okolo pri stebrih so seделе gospe, spredaj proti središču rotunde a nekoliko stopnic niže so stali možje, odsek za

dvor je imel v svojem vzvišenem oddelku glavnemu portalu nasproti 4 vrste rudečih stolov, ki so čakali svojih gostov posestnikov.

Za prostornost v rotundi je bilo v prid, da še nij bilo razen 4 grup na štirih različnih mestih nič razstavljenega blaga, tem lažje je imelo več ljudi prostora. Kako velika pa je rotunda, si lahko mislite iz tega, da ima 1½ oral prostora, da se lahko 2 regimenta v njej vadita, in da se hram velike dunajske opere lahko v njo postavi in obrača in se nikjer ne dotika niti strehe niti stebrov. Tudi visoka galerija v rotundi, ki je nad stebri je bila polna ljudi.

Točno ob 12. uri, kakor je bilo napovedano, pride cesar skoz južni portal v veliko industrijsko palačo, ki je denes združila representante industrijske celega sveta, na roki je vodil pruskega prestolnega naslednika soprugo, za njim koraka ruski prestolni naslednik z našo lepo cesarico, potem drugi principi in princesinje in vso veliko moško in

žensko spremstvo v mnogih bogatih uniformah, oblekah in odlikah.

Nasproti glavnemu portalu stopi ves dvor na svoje prostore pod veliko bogato okinčano dvorno estrado, musika in štiri pevska društva so cesarsko pesem peli in igrali, živoklici so se plegli — in nadvojvoda Karel Ludvik kot protektor razstave pozdravi svojega cesarskega brata, mu izroči razstavni katalog in spomenico razstavno ter prosi, naj Njih veličanstvo cesar rači svetovno razstavo 1873 odpreti.

Cesar je svojo zadovoljnost izrekel, ker je tako imenitno podvzetje do tega doteklo, pohvalil domoljubje in marljivost svojih narodov, sočutje in podporo vseh prijateljskih narodov, ter podvzetju nadalje svojo prijaznost, podporo in hvaležno priznanje obečal in razstavo leta 1873 odprl.

Cesarski govor je bil z glavno pohvalo sprejet. Govorila sta še ministerski president Auersperg in mestni župan Felder, zbrani pevci štirih pevskih društev, moški in ženske

mojemu pismu. Inšpektor Wretschko se kolikor ga jaz poznam v teh dveh letih prištevam „političnim ljudem“, ali bolje rekoč slovi tu za „najbolj gočasnejšega“ udeleženca štaj. zbora. Kadar se namreč na govornici v štaj. zboru prikaže, pade strah med njegove tovariše. Vse eno, jaz sem se „politiku Wretschku“ začudil, ko sem oni „Eingesendet“ v „L. Tagblattu“ pred oči dobil, začudil zbog tega, da me mož naravnost pozivlje, naj o njem še več povem! Inšpektor in prirodoslovec Wretschko je najbrž pozabil, da je zdaj čas artišk, katere se morajo, kakor znano, listoma, a ne s cela použivati; sicer bi bil še nekoliko počakal, dokler pride vrsta na njega. Kajti dopisnik ima, tega bodi inšpektor W. prepričan, resnejših opravkov, kakor pa umazano Wretschko-vsko perilo po časnikih prati, in bi se tega posla, kateri se — kot pranje — ne da z rokavicami opravljati, rad bil zognil, ko bi ne bil videl nujne potrebnosti tega — malopridnega snaženja. Zato naj inšpektor W. še nekoliko počaka v — svoje večje veselje, ki ga čaka.

Iz Bistrice na Notranjskem 30. aprila. [Izv. dop.] Že večkrat je prinesel Vaš čislani list dopise iz naše Bistrice, kakor tudi iz bližnjega Trnova. Ali vendar naše ljudstvo se nij še zdramilo iz spanja. Posebno pa kar zadene narodno čitalnico, pusti se vse pri miru. Posebno naši g. učitelji se še zmirom preveč starega kopita držé in premalo delajo za narodno reč. Po mnogih krajih so učitelji prvi udje in podpiralci, hodi si pri čitalnici ali pri kakem drugem slovenskem društvu. Ali pri nas se za te stvari vse premalo zmenijo. Potrebno je tudi, da se g. učitelji o sadjereji bolj trudijo nego zdaj, kajti to je najbolj koristno in potrebno za kmetško mladino. —

Kakor Vam je bilo že večkrat naznanjeno, napravilo se je tudi pri nas novo „društvo ilirskega sokola.“ Za to društvo se premalo brigamo. Z začetka je bilo blizu 60 udov; zdaj jih je komaj polovico še. Torej vidite, dragi bralci, se-li poteguje tukajšnji narod za omiko in svobodo? Nasvetujem in priporočujem torej, zberimo se skupaj vsi narodnjaki iz bistriške okolice, in zbudimo zopet iz spanja našo narodno čitalnico, in podpirajmo jo s slovenskimi knjigami in časniki, in tujstvo

pa so zmes od instrumentalne muzike spremljani prednašali Händelovo kantato iz Makabejca Judasa, ki ji je Jos. Weilen za to svečanost primerne besede podložil — in svečanost je bila končana.

Odslej se poda ves dvor najpred gledat zahodno dolgo galerijo, kjer ima razstavljene svoje izdelke Nemčija, Laško, Francosko, Švica, Belgija, Španija, Portugizi in Indija po daljavi te zahodne in po stranskih poprejšnjih galerijah. Od tod se povrne ves dvor s svojim spremstvom k rotundi in skoz njo na nasprotno vzhodno dolgo galerijo, kjer imajo Avstrijske izdelke razstavljene, potem Ogerske, Ruske in Grške tudi po daljavi glavne dolge vzhodne galerije in po poprečnih stranskih galerijah. V stranskih galerijah so še večidel zabite kište in pokrite priprave za razstavo, glavne dolge galerije imajo že precej izloženo, poprek so razstavne priprave na Dunaji ob odpiranju dalje dospеле nego so bile ob svojem času pri odpiranju razstave v Parizu.

pustimo na strani! Potem bomo mogli začklicati: „na zdravje vrli bistriški narodnjaki!“

Iz Zagreba 2. maja [Izv. dop.] Naš zastopnik na ogerskem drž. zboru in pod enim ud naše kraljevske deputacije Živkovič, razglasuje v „Obzoru“ od četrtega sledečega „opomeno“ na ostale naše zastopnike na ogerskem državnem zboru in posebno na ude naše kraljevske deputacije: „Vsem je znano, da imata kraljevska odbora (hrvatski in ogerski) svoje dogovarjanje tačas zopet nadaljevati, kadar se ogerski drž. zbor sestane, kar bo početkom maja. Ker bode sedanje zasedanje ogerskega zbora valjda koncem maja skleneno, smemo upati, da bodeta tudi kraljevska odbora do konca maja svoja dogovarjanja do kraja dognala, na to se mora vsaj od hrvatske strani tiščati, ker s tem drugemu zasedanju našega sabora pot krčimo. — Ne da se tajiti, da bo ravno mesec maj za našo narodno stvar važen in odločilen. Zato je želeti, da ne eden hrv. slav. zastopnikov na ogerskem zboru sedaj ne izostane, več da se vsi, katerim je naš sabor zastopanje deželnih in narodnih koristi poveril, čem preje v Pešti snidemo, ter da vsaj ta zadnji čas tamošnjega zborovanja postojno uzdržimo. Sedaj trajoče razprave kraljevinskih odborov zahtevajo več kakor kedaj poprej medsobnega posvetovanja in dogovarjanja. Ne samo pojedinci, ampak vsi, ki smo na to poklicani, se moramo o denšnjem položju podučiti, in v čem večjem broji sporazumno, složno in odločno delovati. Samo tako bomo mogli predstoječemu našemu saboru o razpravah in o situaciji točno poročati. — Čuteči važnost momenta, kateremu nasproti idemo, nađejam se, da mi nobeden mojih hrv. kolegov na ogerskem drž. zboru ta prijateljski opomin zameril ne bode.“

S takimi besedami opominja Živkovič naše zastopnike na njih dolžnosti. Kdor ve, kako važno ulogo Živkovič v hrvatsko-ogerskem državopravnem procesu zastopa, bode tudi pomen njegovih besed razumel. Do denes meseca bomo vedeli, ali drži Budim-Pešta za nas mir ali prepir v gubah svoje atile.

Neugodno vreme okolo Markovega in Jurjevega našim poljskim pridelkom nij ravno nabudilo. Imeli smo sicer za vodami slano, pa gori do vinskih gorc nij segla. Huje pa nego vreme, nadleguje nas živinska kuga.

Ljudstvo je cesarski dvor pri tem obhodu povsodi radostno pozdravljalo, in se veselilo, da se mirovni svetek obhaja tako sijajno in ugodno. Črez eno uro svojega obhoda, ob katerem je občinstvo imelo naročeno na svojem mestu ostati, se je cesar in spremstvo podal v dvorni pavilon in v kratkem nazaj v svojo rezidenco. Ljudstvo je zunaj razstavne ograje ob cesti se nastavilo od mestnega „Ringa“ počenši tje noter do razstave. Ves Dunaj je bil poln razstave, dasi se značaj v predmestih in v mestu sicer nij zdatno premenil.

Po cesarjevem odhodu se je tudi občinstvo razšlo razstavljenih reči gledat, pa gledat tudi, kako se ogersko vino ali pilzensko pivo toči, ker je tudi znotraj ograje predmet razstave, seveda vsakemu obiskalcu k vžitku za denar. Prihodnje dni bo še vstopnina v razstavo 5 gl. znašala, sicer pa morda že prihodnji teden 1 gl. za osobo.

Toliko za prvi dan.

Pošast izbrala si je zlasti zagrebško županijo za svoje razsajališče. Že na tisoče goved je podavila, na tisoče se jih je moralo pobiti, in vendar še ne jenja. Veliko ima naša sedanja vlada na svojej vesti. Stopram onda je kordone potezati začela, ko je že vsa dežela okužena bila. Pregovor pravi, da je prepozno ključavnico na hlev devati, kadar je krava že ukradena! —

Domače stvari.

(† Lesjak) znani učitelj na tukajšnji učiteljski pripravnici je včeraj po dolgi bolezni umrl. Rodom Slovenec, je držal vedno z Nemci in nemškutarji, kateri izgube z njim na Kranjskem dosta.

— (Slovensko gledališče.) Dva večera zaporedoma smo imeli slovenske predstave in vselej je bilo gledališče prav polno, v nedeljo celo prenapolneno v vseh prostorih. Predstave so bile dovršene, da moramo svojo popolno zadovoljstvo izreči. V soboto predstavila sta se na korist igralke gñe. Cecilije Podkrajškove in pevke Antonije Rosse dva komada. „Štepan Šubič“, igra v dveh dejanjih, spisal J. Kukuljevič, je zastarela stvar, katera je l. 1848 ob času izbujenega narodnega duha s svojimi domorodnimi izreki gotovo dober vtisk napravila na občinstvo, zdaj pa ne more več zadostovati niti po razvijanju djanja, niti po svojih trdih dialogih. Kostumi pa so krasni in tudi igralci, zlasti gñna. Podkrajškova, potem gg. Kocelj in Schmidt so storili iz svojih nalog, kar se je dalo. Opereta „Pijerot in Violeta“ od Ant. Adama, nam je pokazala tako ljubeznivega Pijerota (gñna. Rossa), godba je mična in petje gñne. Rosse, gospe Odijeve in g. Nollia je šlo tako gladko, da je živahni aplavs bil popolnem opravičen. — V nedeljski predstavi je g. Per. Kajzel se skazal mojstra v komiki kot „krojač Fips“ ter vzbujal neskončni smeh. Njegova varovanka Lizika (gñna. Ivanka Jamnikova) s svojo lepo prikaznijo nij čuda, da je glavo zmedla Fipsu in še drugim. G. Juvančič je bil prav ognjen ljubimec. Tudi vesela igra „Telegram“ se je živo predstavljala, k čemur so pripomogli vsi predstavljalci, zlasti gg. Kocelj, Jeločnik in Schmidt in gñni. Jamnikova in Podkrajškova. Oba večera so beneficijanti od svojih čestilcev dobili mnogo vencev s slovenskimi trakovi, boketov i. t. d. — Prihodnja slovenska predstava bode v nedeljo 11. maja na korist g. Kocelja.

Razne vesti.

* (Nemška surovost.) Nemški časopis „Hansjörgel“ na Dunaji pravi, da so Čehi „bestije v človeški podobi“. Tako se sme Slovan v nemških časopisih grditi, a tiskovne pravde za to Nemec ne dobi, ker je Nemec. Sicer pa velja enaka pravica za vse?

* (Presneto sitno!) Iz Maribora se poroča zelo kratkočasna zgodbica, nad katero so se že celi teden v tamošnjih društvih veliko smijali. Pri enem mariborskih uradov — njegovo ime tako nič ne stori — je uradnik, kateremu je že dolgo silno težko bilo pri srci, da njegova gumbnica še vedno prazna zija med svet, da se niti najmanjši „tuji prusaški red“ v njo ne zaljubi. O priliki letošnje rojstvene svečanosti nemškega cesarja si jo vrl mož izmisli, tako da je bilo kaj! Pisal je lično pismece na cesarsko dvorno maršalstvo v Berlinu in pri njem ponižno vprašal, ali bi bilo občudovalcu cesarja Vil-

jema pač dovoljeno, mu najspostljiveje k njegovemu rojstnemu dnevu srečo voščiti in gratulaciji skromno darilce iz štirskih gora pridjeti. Le malo dni mine, in že je odgovor iz Berolina tñ. Uljudno, če tudi precej suhoparno izjavlja dvorno maršalstvo, da nameravanemu daru nič na potu ne stoji, da pa se mora račun za imete stroške brezpogojno pridjati, ako hoče, da se dar sprejme. To je redaželjnega uradnika vsakako malo frapiralo; ali ko je stvar na tanko preudaril, se je prepričal, da v Berolinu vendar gledajo le na dobro voljo in so pripravljeni, kakega takega rdečega orla tudi onda podeliti, ako se stroški iz lastnega žepa potrošijo. Voščilna poema se skuje v najbolj navdušenih zavinkih (kaj bi ne, v tako sladkih nadah!) in vtakne debelemu štirskemu kapunu v kljun, ki se obdan od več steklenic narodnega vina, postavi v korbo in „franko proti franko“ na železnici odda. Kakor mu je bilo naročeno, je odpošiljatelj še vestno na korbo zapisal: „Notri je jedilo. Ne prevrniti. Vrednost 8 gld. avstr. velj.“ Pred nekaj dnevi tedaj avizira pismošola uradnika, ki je od tiste dobe vsem svojim znanem v sladkem dozdevanju o tem govoril, kako lepo bi pač bilo, ko bi kak red — da mu je nekdo iz Berolina nekaj rekomandiranega poslal. Ves vesel, ali globoko ganjen leti presrečni na pošto, raztrga zavitek, ki so mu ga tam podali, in najde notri — osem goldinarjev avstr. velj. v pruskih tolarskih listih s prijaznim zahvalnim pismom ces. dvornega maršalstva. Se na plačilo za navdušene voščilne verze in za zavitke neusmiljeni berolinski dvorniki niso mislili. Joj!

Narodno-gospodarske stvari.

— Iz Ljubljane 5. maja. Ljubljanski sejm, kateri se je denes začel, je prav dobro obiskan kljub slabemu vremenu v nedeljo — tukaj je skoraj ves dan deževalo in proti večeru celo bliskalo in grozelo. Na konjski sejm je prignano dosti konjev; cene so visoke. Sejma za govejo živino nij zavoljo goveje kuge. Na sv. Jakobskem trgu je nakopičena lesena roba in stoji blizu 50 vozov na prodaj. Kupčevalcev je že v nedeljo dosti prišlo, še več pa jih denes prihaja. Pričakovati je tedaj dobra kupčija. Po noči se je zjasnilo in denes solnce sije.

— Sledeče obligacije kranjske zemljiščine odveze so bile 30. aprila 1873. leta izsrečkane:

S kuponi po 50 gold. št. 19, 98, 141, 415; po 100 gl. št. 41, 295, 318, 329, 342, 507, 628, 937, 938, 1141, 1237, 1261, 1477, 1524, 1554, 2183, 2201, 2254, 2307, 2486, 2556, 2568, 2576, 2777, 2871, 2971; po 500 gold. št. 108, 246, 276, 316, 628, 774; po 1000 gold. št. 87, 234, 322, 356, 622, 667, 677, 812, 821, 966, 967, 1258, 1325, 1442, 1500, 1502, 1584, 1590, 1641, 1658, 1678, 1725, 1787, 1830, 2018, 2030, 2145, 2167, 2184, 2212, 2251, 2348, 2435, 2460, 2722, 2723, 2747; po 5000 gld. št. 108, 361. Lit. A. št. 1222 za 10.000 gold., št. 1270 za 10.000 gld., št. 1418 za 5000 gld., št. 1492 za 7450 gl., št. 1660 za 5000 gl., št. 1665 za 5000 gld., št. 1708 za 300 gl., št. 1719 za 2600 gld.

S kuponi po 5000 gld. št. 364 z deležnim zneskom s 1850 gld.

Omenjene obligacije se bodo v izsrečkanih kapitalnih zneskih v avstr. veljavi po šestih mesecih od dneva srečkanja po predpisu postavnih pravil v gotovem denarji pri kranjski deželni blagajnici v Ljubljani plačevale.

— Prodaja tobaka v Avstriji vedno narašča. Leta 1872. je iznašala 56,630.722 gl., 3,774.760 gl. več nego v prejšnjem letu. Samo na Češkem se ga je za 1,506.687 gl. več prodalo kakor 1871. leta, ker se je samih smodk lastnega izdelka 49,556.139 več porabilo. Skupaj je bilo leta 1872 na Češkem oziroma občne prodaje ne manj kot 14, 055.125 gl. na tobak upotrebljenih in sicer za kup-

ljenih 265,181.339 smodk lastnih fabrik, 540.575 pa inozemskih, 1,444.369 funtov tobaka za nos, 72,345.483 funtov tobaka v skrinjicah, zavitkih in nezavitega. Specijalitetnih smodk je bilo leta 1872 na Češkem prodanih 2,407.450 lastnih fabrik, 276.400 tujih, 17 funtov tobaka za nos, 1485 funtov in 10.425 listov tobaka potem 34 funtov tobaka v listih, kar je v denarjih iznašalo 197.113 gl.

Poslano.

Na dopis „Iz Idrije“ v štev. 94 našega lista smo prošeni prinesiti sledeči popravek: Uradniki c. k. rudniške direkcije si stez po svojih vrtilih ne dajejo napravljati z eraričnim denarjem, ampak s svojim denarjem. Tudi se neso iz erarične blagajnice plačali stroški za napravo planišča „am Markusplatz beim wilden See“ in za popravilo ondrotnih potov, ampak s privatnim denarjem. C. k. rudniška direkcija v Idriji 27. apr. 1873.

Zahvala.

Tukajšnje društvo „Narodna čitalnica“ je k slovesu možitve presvitle c. k. nadvojvodinje Gizele 20. aprila tekočega leta napravila eno tombolo in čisti dohodek od 80 gld. a. v. podarila tukajšnjemu zavodu za napravo dekliske šole.

Podpisano mestno predsedništvo spolnuje tedaj prijetno dolžnost, temu slavnemu društvu zato naj iskrenejšo zahvalo izreči.

Novomeška mestna srenja 2. maja 1873. Rizzoli, župan.

Izgubi

vsak svoj denar, kdor v tukajšnjih dunajskih prodajalnicah igrače ure kupuje, katero valed svojih lažljivih oznani, kot: Prvi dunajski urarski-bazar, Praterstrasse št. 16, lažljiva fabrika ur, Opfernring št. 7 i. t. d. krivo in zavrženo blago jako slabe vrednosti za pravo angleško prodajajo. Torej se čutim primoran, na to premedeno sleparstvo čestito p. n. občinstvo opozoriti, da se blagovoli naravnost obračati na slovečo

tovarnica ur,

(lastno izdelstvo) od
Josef Hawelka

na DUNAJI, Leopoldstadt, Taborstrasse
Nr. 10, „zum Pfau“,

katera svoje dobro regulirane
od c. k. urada za punčiranje poskušene ure po
slededih neverjetnih

pa vendar resničnih cenah prodaja.

Samo 1 gld. 50 kr. ali 2 gld. prav pariška ura iz bronca z enoletnim poročvom. — 8 gld. 60 kr. prav angleška cilindrična ura s prav talmi-zlatno verižico in petletnim izkazom poročva.

Samo 9 gld. prav angleška cilindrična ura s kristalnim steklom, sekundnikom, s fino verižico iz pravega talmi-zlata z medaljonom in garantilnim pismom vred. 12 gld. srebrna cilindrična ura s pravozlatim skakalom, močnim kristalnim steklom, z verižico, medaljonom iz talmi-zlata in garantilnim pismom vred.

Samo 15 ali 20 gld. prav angleška, srebrna siderna ura, se savoneto, dvojnimi plaščem, najfiniš gravirana, z verižico iz pravega talmi-zlata in garantilnim pismom vred.

Samo 13 gld. prav angleški srebrni in v ognji pozlačen kronometer, ne ponarejen, z verižico, medaljonom iz talmi-zlata, z usnjatim vtikom in garantilnim pismom. 14 gld. ravno ista znamenito finiša z orientalnim kazipotom.

Samo 14 ali 17 gld. prav angleški Prince of Wales remontoar v najmočnejšem obsegu, z kristalnim steklom, s kolesjem iz nikeljna iz pravega talmi-zlata; te ure imajo mimo drugih to prednost, da se brez ključa navijajo; k tem uram dobi vsaki verižico iz talmi-zlata z medaljonom in garantilnim pismom vred zastoni.

Samo 12 gld. prav angleška ura iz dobrega talmi-zlata, cilindrične nove fasone, z dvojnimi kristalnim steklom, kde se tudi zaprti kolesje vidi, z verižico iz talmi-zlata, z medaljonom in garantilnim pismom vred.

Samo 13 gld. ura v talmi-zlatu, z dvojnimi plaščem, savoneto, skakalcem, kristalnim steklom in kolesjem iz nikla, s fino verižico iz pravega talmi-zlata, medaljonom, usnjatim vtikom in garantilnim pismom vred.

Samo 14 ali 15 gld. posebnost najfiniših prav angleških cilindričnih ur s plošnatim kristalnim steklom, sekundnikom, po želji, s belim ali barvanim kazalom. Zaradi gotove konstrukcije se garantira, da ura v enem mesecu ne sme za 2 minuti naprej iti niti zaostati, s fino verižico in medaljonom vred.

Samo 14 ali 17 gld. prav fina ura za gospo, prav srebrna in prav pozlačena z verižico krog vrata iz pravega talmi-zlata in garantilnim pismom vred.

Samo 18 gld. prav angleški, najfiniš v ognji pozlačen kronometer s dvojnimi plaščem najfiniš emailiran, z fino verižico iz pravega talmi-zlata, medaljonom in garantilnim listom vred.

Samo 18 ali 20 gld. najfiniš srebrna prav angleška siderna ura, s 15 rubini, z najfinišo verižico iz talmi-zlata, medaljonom, z usnjatim vtikom in garantilnim pismom vred.

Samo 20 gld. srebrna remontoarna ura, se brez ključa navija, z verižico iz talmi-zlata in medaljonom vred. 23, 25, 27 gld. zlata ura za gospe z verižico, meda-

Tuji.

4. maja.

Europa: Faber iz Kočevja. — Dattner od Oswiecina. — Lozzi, Zamparo iz Trsta. — Dolenc iz Beljaka. — Stare iz Mengša.

Pri Elefantu: Löwenberg, Grof Dockor, Nirenberg iz Dunaja. — Gioschino, Buda, Leonardelli, Klein iz Trsta. — Urisk iz Gorice. — Ruggeri, Valantini, Minotti iz Udine. — Müller iz Ljubna. — Vičič s hčerjo, Valenčič, Maren iz Bistrice. — Polak, Deu, Mali iz Tržica. — Cloy, Rhoopri iz Angleškega. — Stern iz Zagreba. — Brezinger iz Konjic. — Svarc, Piller, Sonenberg iz Grada. — Dolenc iz Vipave. — Vidic iz Novega mesta. — Penca, Dolinar, Bizjak iz Mokronoga.

Pri Maličci: Polak, Razingner, Brigola iz Trebiža. — Knaus, Zachner iz Koroške. — Osterman iz Berolina. — Straug iz Dunaja.

Dunajska bors 5. maja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	70 gld. 25	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72	90
1860 drž. posojilo	101	75
Akcije narodne banke	936	—
Kreditne akcije	320	50
London	108	90
Napol.	8	73
C. k. cekini	—	—
Srebro	107	90

Advokat

Dr. Bizjak Josip

je odprl

svojo pisarnico v Trstu,
tik gostilnice „Hôtel della Ville“ Via
nuova Nr. 4, v I. nadstropji. (125—2)

ljonom in garantilnim pismom. Potem 45 do 65 gld. z brilantnimi kamenčki.
6 gold. krasna pariška ura iz bronca, z bilom pod steklom, kinu za vsako sobo. 1 gld. 60 i. 80 ali 2 gld. najfiniš ure iz Černolesa, porcelana, emailirane, skitno in za na steno, za kojih tek je 3 cele leta poročvo. Vse moje ure so prve bife in se ne smejo s ponarejenimi zamenjati.

Verižice iz talmi-zlata kratke 1 gl., 1.20, 1.50, 1.80, 2, 3, 4, 5, 6, 7, krog vrata dolge

gl. 1.50, 2, 2.40, 3, 4, 5, 6, 8.

Srebrne verižice gl. 3, 3.50, 4, 5, 6 do 12.

Pariški budivci z uro 6 gl.

Pariški popotni budivci z uro, ki pri izbudenju luč prižgejo, 9 in 12 gl.

Patentno-varni budivci s strelno pripravo, ki ob enem tudi luč prižgejo, 14 in 16 gl.

Pariški budivci, v elegantnem zaporu iz bronca, najfiniš izdelani, 12, 14 in 16 gl.

Krasne pariške ure iz bronca z bilom pod steklom 6 in 8 gld. najfiniš izdelane 10 gld., kinu za vsako sobo.

Salonske ure z okvirom prav dobro pozlačenimi okviri, bje ure in polure, za elegantne salone, tudi za obdaru-

vanje zelo priprave, z najlepšim lišpom, po čudovito nizki ceni od 8, 10, do 14 gl. te najfiniš.

Krasne muzikalije, melodijoni z nebeskimi glasovi in mandoliji ita. Tremolo igrajo te najnovejšje kompozicije od Straussa, Offenbacha, Rossini-ja, Meyerbeer-ja in dr. 1 kos muzikalije z 2 napravi 7 in 16 gld., s 4 napravi 7 gl. 86 kr., z 6 napravi 18 gl.

Na predpošiljate zneska ali pošto povzete se vsako naročilo v 24 urah natančno izvrši. Neregilirane ure so za 2 gl. ceneje.

Zapisniki cen zastoni.

Urarji in prodajalci ur nahajajo veliko zalogo od 4000 do 5000 ur po čudovito nizkih cenah.

Le skoz večletno bivanje na Angleskem in v Švic, potem skoz veliko prodajo, sem vsatnu, ure po nizkih cenah prodajati. — Za ure, kupljene pri meni, garantiram 5 let. V slučaju, ko bi se v teh 5 letih peré zmotilo ali se kaj drugega pripetilo, se zavežem, to zastoni popraviti.

Podružnice: Leopoldstadt, grosse Pfarrgasse Nr. 6.

Florisdorf, Hauptstrasse Nr. 53.

(55—11)

Svarilo.

Sleparstvo z urami je v zadnjem času taksi vrhunec dogleda, da si prodajalci igrače kot urarji in fabrikanti ur niaslov dajejo, in da bi p. n. občinstvo vsakako prevarili, svoje naslove vedno spreminjajo, kot: pred „Erster Wiener Uhren-Bazar“, zdaj „Uhrenfabrik, Praterstrasse Nr. 16“, pred „Erstes Wiener Uhren-Etablissement“, zdaj „Uhrenmacher, verlängerte Kärntnerstrasse Nr. 51, Palais Todesco“, ptem „Uhrenfabrik, Opfernring 7“ in da bi se sleparstvo na najviši vrhunec dognalo, pustijo na silno nesramen način svarila, kateri bi ravno njihovo kupčijo zadavati imele, na prodajalnice igrač in njihovih prejšnjih naslovov, razglasiti. Čestitim p. n. stanovalcem v pokrajini, kateri se o resnici skozi osebno obiskovanje ne morejo prepričati, nij treba drugo, nego da se z listnico na katera svojih znancev obrnejo, da se bode potem pokazalo, da je to od mene tukaj navedeno čista resnica, ker se tam, mesto ur, ustrojev in urarjev — cevi za pipe, gobe, palice, lile, tobasnice in takšne reči nahajajo. Posebno ozira vredna je naj večje sleparstvo gojčja prodajalnica igrač „am Opfernring Nr. 7“, katera vse zavrženo blago od fabrik po brezenji nakupuje, te in vse nališpane ure kot nove prav angleške prodaja.

Vsi ti ljudje niso ne urarji niti strokovnjaki in nemajo o kakovosti ur nikakega pojma, ter valed tega najmanjšega poročva dati ne morejo in napovedano poročvo je samo sleparstvo.

Opominjan od mnogih mojih kupčevalcev, kateri so tak nesrečni bili, da so se na ta način oslepariti dali, svarim vsakternika pred nakupovanjem taksega neslužljivega zavržene blaga v zgorej omenjenih prodajalnicah.